

Normalment, el titular d'una gran diòcesi té força bones possibilitats de determinar l'home, o els homes, que vulgui com a bisbe auxiliar. I si té bona connexió amb Roma, sobretot amb els membres de la congregació adient, aquest jerarca principal sovint pot fer passar endavant un auxiliar (o un altre amic bisbe) al cim de la seva pròpia diòcesi.

Els mateixos membres de la congregació són determinants en els nomenaments. Per això, es va considerar significatiu que el papa Francesc no renovés el cardenal Raymond Burke com a membre de la Congregació de Bisbes, sinó que els substituís, a ell i el cardenal retirat Justin Rigali (un altre membre), pel cardenal Donald Wuerl i l'arquebisbe Blase Cupich, dos homes considerats moderats, sensibles i més en la línia de la visió que actualment té el papa de l'episcopat.

Fer prevaler les qualitats pastorals

Substituir els «actors» actuals en el sistema de designacions episcopals—tant nuncis com membres i prefectes de les congregacions—i fer prevaler les qualitats pastorals requerides als bons bisbes (mitjançant un qüestio-

nari revisat), són coses importants. Però, novament, es tracta d'una solució temporal. Francesc afirma que vol impulsar una descentralització saludable de l'Església, però fa de mal pensar en res que actualment sigui més centralitzat que la designació de bisbes arreu del món que es fa de Roma estant. Probablement hi hauria guairé els mateixos problemes—fins i tot més—si l'Església adoptava (o reprenia) algun procediment mític en què clergues i poble fessin eleccions generals per a votar el seu propi bisbe.

Més que optar per un procediment democràtic, seria certament positiu si l'Església es tornés a apropiari un procés de tria basat primerament en l'àmbit local.

Si Francesc té raó i el poble sagrat de Déu sent realment la «flaire»—o té el «nas» de Déu—del que està bé i és bo en un bisbe, aleshores hem de trobar la manera d'integrar-los més plenament en el procés de selecció.

Tal com és ara, la designació de bisbes respon massa sovint a una xarxa incestuosa d'antics companys de promoció de persones a l'interior del seu club clerical.

Robert Micken

National Catholic Reporter

Signes d'aquest temps

Dones i homes, igualtat, drets i llibertat en les esglésies i la societat

L'organització francesa Femmes et Hommes, Égalité, Droits et Libertés dans les Églises et la Société (FHEDLES) fa molts anys que funciona amb seu a París, sempre a favor de la valoració igualitària de l'home i la dona. Aquesta vegada publica al seu butlletí *Les Réseaux de Parvís* (8.10.2016) el seu disgust i el seu desacord total amb l'opinió del papa Francesc sobre els manuals escolars francesos, als quals acusa d'ensenyar «la teoria de gènere».

El comunicat de FHEDLES és taxatiu. Cal recordar, diu, que aquestes

obres estan en ús en l'ensenyament públic laic, i fan èmfasi en el fet que la teoria de gènere no existeix. Senyala que hi ha nombrosos estudis en múltiples camps: social, biològic, polític, econòmic, l'educació i la família que són una anàlisi molt útil per a adonar-se que els rols assignats als homes i a les dones han estat llargament considerats com a «naturals». Aquests rols assignats han canviat segons les èpoques i les societats, però han continuat essent considerats com a naturals. Aquesta naturalitat revela que el sexisme no és nou i ha estat condemnat pel magisteri catòlic com el classisme o el racisme. Resulta molt rebutjable que aquesta voluntat d'igualtat entre els sexes a què ens han portat els estudis de gènere es confongui amb la indiferenciació sexual, sigui per desconeixement o per la voluntat de desacreditar. Aquesta és una idea que eclesiàstics amb poder s'entesten a no voler entendre i continuen tergiversant el motiu de fons, entossudits a no anar al nucli de la qüestió tot afirmant que els estudis sobre els

rols de gènere no porten enlloc.

Cal dir que els estudis de gènere permeten precisament lluitar contra les desigualtats de què les dones han estat víctimes massa temps, i ajuden a desmuntar un ordre patriarcal que el cristianisme, nascut de l'Evangelí, no ha d'abonar—avisa *Les Réseaux de Parvís*—. Els estudis de gènere són instruments per a fer avançar les relacions humanes cap a una igualtat de reconeixement i valoració. FHEDLES demana un debat serè, imparcial i aprofundit dins l'Església catòlica sobre aquesta greu qüestió que permeti que progressi la igualtat entre les dones i els homes en el seu si i en la societat. Amb aquest esperit FHEDLES diu que ja ha elaborat nombrosos treballs i que ho continuarà fent. —S.A.

«La salut espiritual» de Ramon M. Nogués

El nostre col·laborador i membre del consell de redacció Ramon M. Nogués (Barcelona 1937) acaba de publicar

el llibre *La salut espiritual: Neurociència i qualitat mental* (Barcelona: Fragmenta Editorial, 2016). Escolapi i prevere, Nogués és catedràtic emèrit de la Unitat d'Antropologia Biològica a la Facultat de Ciències i a la de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona. També és llicenciat en pedagogia, filosofia i teologia, i doctor en biologia per la Universitat de Barcelona. Nogués ha estudiat amb profunditat les relacions entre neurobiologia i espiritualitat. Així ho demostren altres llibres com *Déu, creences i neurones: Un acostament científic a la religió* (2007) o *Cervell i transcendència* (segona edició: 2015).

A l'últim paràgraf del llibre de què tractem ara, Ramon M. Nogués explicita el sentit global de l'obra i el motiu que l'ha impulsat a escriure-la: «Ser una petita aportació en l'àmbit de la salut mental, espiritual i religiosa, per a l'enriquiment de l'espai personal i públic en les societats avançades, lliures i sanes que volem ajudar a construir, amb la finalitat desinteressada de poder aportar una satisfacció realista i proporcionada als irrefrenables anhels humans de felicitat.»

Una vertadera espiritualitat genera salut mental i crea espais personals i públics enriquidors per a l'individu i el grup. Podríem dir que l'autor hauria volgut purgar l'espiritualitat d'un hipotètic component morbós que anés a contrapèl de la salut pública i privada: quelcom així com fer neteja, desbrossar malentesos i contribuir a pensar de manera realista (biologia) les aspiracions (transcendències) que ens esperonen. De fet, el substantiu del títol és *salut*, i *espiritual* li fa de complement.

L'erudició de l'autor (no tan sols científica sinó també cultural i religiosa) no ofega el text amb virtuosismes tècnics o conceptuals, sinó que va teixint un tapís discursiu que, en les darreres pàgines, és capaç de sostenir l'esclat de sentit sobre el conjunt de l'obra i que queda formulat en el darrer paràgraf ja esmentat. No som davant d'un llibre amb un

argument que narri les aventures i periples d'una idea protagonista, sinó més aviat d'un llenç impressionista on la ubicació de cada una de les traces dona llum al conjunt de l'obra.

La convergència de *salut* i *espiritual* és pensada des de la mirada de les últimes descobertes neurobiològiques i situada en una societat actual amb requeriments de llibertat i respecte entre els seus components personals, col·lectius i, també, religiosos. —X.S.

Mossèn Dalmau fa 90 anys

Mossèn Josep Dalmau (20 d'octubre del 1926, Sant Llorenç Savall) fa noranta anys amb un homenatge al Santuari de la Mare de Déu de l'Ecologia a Gallifa (el Vallès Occidental).

Dues constants configuren l'existència de noranta anys de Josep Dalmau. Una vida humana i cristiana digna i la persecució de la caverna política i eclesial. Josep Dalmau estudia a les universitats pontificies de Salamanca, de la qual és expulsat, i de Comillas. Capellà a diverses parròquies: Sant Pere Molanta, l'Arboçar, Gràcia de Sabadell—on és denunciat per un falangista perquè s'hi canten les caramelles en català— i Vilanova i la Geltrú—on contacta amb l'oposició antifranquista (MSC, PSUC)—. Col·labora amb *El Ciervo* i també amb l'HOAC de mossèn Guillel Rovirosa.

Rector del petit poble de Gallifa des del 1958, disposa de molt de temps per a nombroses activitats. Contacta amb el Front Obrer de Catalunya. Imparteix classes d'ètica social a la Maquinista, d'on és expulsat per motius polítics. És jutjat pel Tribunal d'Ordre Públic per haver denunciat tortures a Jordi Pujol. També és jutjat amb els sacerdots Ricard Pedrals, Antoni Totosaus i Jordi Llimona arran de la manifestació de capellans contra les tortures. Participa en la Caputxinada, la Taula Rodona i en la tancada d'intel·lectuals a Montserrat en protesta pel procés de Burgos. Impulsa el moviment d'acció no violenta. Fa

vaga de fam amb Lluís Maria Xirinacs per a exigir la derogació del concordat entre l'Estat espanyol i el Vaticà. Arran del Concili Vaticà II promou les comunitats cristianes de base. Participa en la creació de l'Assemblea de Catalunya. Promou la candidatura de Xirinacs al premi Nobel de la Pau. Forma part del grup promotor del retorn del president Josep Tarradellas. S'afilia a la CNT, on intenta aproximar cristianisme i anarquisme com ja ho havia fet entre cristianisme i marxisme. S'implica en la Convenció per la Independència Nacional. Crea el santuari de la Mare de Déu de l'Ecologia a Gallifa.

La intensa acció de mossèn Dalmau va acompanyada de la seva obra teològica i civopolítica. Tres dels seus llibres són segrestats pel ministre Manuel Fraga Iribarne: *Distensions cristianomarxistes*, *Agnia de l'autoritarisme catòlic* i *Contrapunts al Camí de l'Opus Dei*. En els darrers temps ha escrit dos llibres de memòries: *Un capellà rebel, un sacerdot lliure* i *Una lluita per sobreviure amb dignitat*.

Un apunt final sobre la fe de Josep Dalmau. Cita Albert Einstein: «Mantinc que el sentiment religiós còsmic és la motivació més forta i noble per a la investigació científica.» I unes paraules que recorden un dels seus referents, el jesuïta Pierre Teilhard de Chardin. Diu: «Els éssers humans tenim desig de Déu. La mort no existeix. La vida i l'amor són més forts que la mort. El gra es transforma en blat després de ser enterrat.» —O.D.

Sant Pere Claver, agermana l'alliberament de Colòmbia i Catalunya

El català Pere Claver, jesuïta i sant, agermana Colòmbia i Catalunya en la defensa dels drets humans i d'alliberament dels pobles.

Claver neix a Verdú, a l'Urgell (1580). Ingressa a la Companyia de Jesús (1602). Arriba a Cartagena d'Índies (1610), on coneix el jesuïta Alonso de Sandoval, defensor dels